

Učitelj je odgovoran za postignuća, napredak i rezultate svojih učenika. Promišljanjem vlastitog rada mora osigurati da planirane aktivnosti omoguće napredak učenika do sljedećeg stadija učenja. Promišljanje također pomaže u osmišljavanju alternativnih strategija z pomoći učenicima. Promišljanje je duboko povezano s formativnim vrednovanjem. U promišljanju pomaže usredotočenost na učeničke reakcije za vrijeme objašnjavanja, napredak s aktivnostima, odgovaranje na pitanja, njihova pitanja i odgovori tijekom plenarnih aktivnosti.

Modeli kritičkog promišljanja

Promišljanje u trenutku djelovanja odnosi se na brze odluke koje donosimo tijekom nastavnog sata. Takve odluke temelje se na prijašnjem iskustvu, praktičnom znanju i internaliziranom teorijskom znanju. Ono se događa kada učitelji razmišljaju u hodu, prisjećajući se ranije korištenih uspješnih strategija ili smišljajući nova rješenja. Učitelj mora brzo donijeti odluku na koji način učenik može samostalno izvršiti zadatak, ili bi se trebao poslužiti asertivnom disciplinom kako bi ga ohrabrio da se pridruži grupi. Odluka je uvjetovana znanjem o prijašnjim interakcijama s učenikom, prijašnjim iskustvom vođenja grupnog rada i znanjem o drukčijim načinima ispunjavanja zadatka. Ono uključuje veoma brzo razmatranje implikacija svih mogućnosti tijekom interakcije s učenikom.

Model promišljanja o djelovanju događa se nakon određenog događaja i predstavlja puno sistematičniji vrstu promišljanja. Model uključuje dublje razmatranje činitelja koji su doveli do određene situacije, utjecaja na učiteljevu odluku i postupka samog učenika, procjenu uspješnosti postupka i razmatranje mogućih alternativnih postupaka.

Učinkovito promišljanje može uključivati i promatranje iskustva iz različitih perspektiva: autobiografska, učenička, kolegijalna i teorijska perspektiva. U središtu autobiografske perspektive je promišljanje o iskustvu u svjetlu osobne filozofije poučavanja s ciljem veće svjesnosti o vrijednostima i prepostavkama poučavanja.

Učenička perspektiva omogućuje učitelju da razumije učenička iskustva i procijeni poučavanje iz njihove perspektive.

Kolegijalna perspektiva uključuje promišljanje o vlastitom radu u svjetlu mentorskih savjeta i povratnih informacija. Četvrta perspektiva odnosi se na promišljanje u svjetlu teorijskih perspektiva i osvrta na literaturu. Puno je istraživanja provedeno na polju obrazovanja i bilo bi besmisleno ne iskoristiti ih za vlastiti razvoj.

Vrednovanje nastave možete promatrati kao „mini“ dijelove istraživanja kao prikupljanje i evaluaciju dokaza. Vrednovanje nastave formalan je način demonstracije sposobnosti kritičkog promišljanja vlastitog poučavanja i učenja.

Koliko je dobar bio moj sat? – materijali i aktivnosti, objašnjenja i modeliranje, intervencije, pitanja, pomoći učenicima, upravljanje razredom i disciplina.

Materijali i aktivnosti za učenike – Jesu li bili zanimljivi, jesu li omogućili učenicima samostalno otkrivanje, kako su utjecali na razumijevanje nastavnog sadržaja, jesu li svi učenici bili uključeni.

Objašnjenja i modeliranje – jesu li pomogli učenicima da svladaju nove sadržaje, koja su pitanja učenici postavljali, jesu li nakon objašnjenja brzo prionuli zadacima, na koje ste načine morali učvrstiti svoje izlaganje.

Intervencije – što vam potrebne intervencije govore o razini učeničkog razumijevanja sadržaja, kakav su učinak vaše intervencije imale na njihove rezultate, jesu li koristile svim učenicima.

Pitanja – kako su vaša pitanja angažirala učenike, koji su učenici dragovoljno ponudili odgovor, zašto, kako ste dodatno izazvali učenike.

Pomoći učenicima – koje su metode pomoći bile učinkovite s različitim učenicima, tko vas je iznenadio, kako možete pomoći učenicima da još bolje napreduju. Upravljanje razredom i disciplina – koji su bili najstresniji trenuci sata za vas, s kime ste danas unaprijedili odnos, kako, kako ste mogli bolje riješiti neku situaciju, zašto, jesu li organizacija učionice i materijali bili učinkoviti.

Namjena ovih pitanja jest poticanje kritičkog promišljanja vlastitih odluka donesenih u fazi planiranja i tijekom nastavnog sata.

IZVRSNA NASTAVA

Izvrsna nastava je nastava u kojoj su poučavanje i učenje bolji od „dobrog“. Škole ne mogu biti „izvrsne“ što se tiče sveukupne učinkovitosti ako nastava koja se u njima odvija nije ocijenjena „izvrsnom“.

Kriteriji:

- * Vrlo dobri učitelji imaju visoka očekivanja, temeljena na pažljivoj i detaljnoj analizi prijašnjih postignuća svojih učenika. Posvećeni su poboljšanju postignuća i znaju to postići na prikladne načine. Vrlo su angažirani u životu škole i uspostavljaju produktivne odnose sa svojim učenicima, učiteljima i drugim zaposlenicima škole. preuzimaju inicijativu, rigorozno razmišljaju i rade na vlastitom profesionalnom razvoju. vlastito poučavanje smještaju u širi okvir nacionalnih trendova i inicijativa, kako bi stvorili kontekst za napredak.
- * Poznavanje i razumijevanje sadržaja predmeta kojega predaju, kao i šireg odgojno-obrazovnog konteksta u kojem rade, nalaze se na visokoj razini. Znanje o predmetu koriste i primjenjuju točno i primjereno, kako bi objedinili i proširili učenje kod svojih učenika. Samopouzdani su i kreativni u upotrebi informacijsko-komunikacijske tehnologije, koju uspješno primjenjuju radi poticanja poučavanja i učenja. Stalno motiviraju i oduševljavaju učenike. Dobro su upoznati s Nacionalnim kurikulumom i strategijama obrazovanja i važnim smjernicama i zakonskim odredbama, te ih koriste u planiranju, poučavanju i vrednovanju. Njihovo planiranje nastave ispunjava najviše standarde; ciljevi, aktivnosti, materijali i ishodi prilagođeni su potrebama različitih grupa učenika.

- * Koriste širok raspon nastavnih strategija, uz dobro poznavanje načina na koje različite strategije doprinose razvoju znanja, razumijevanja i vještina. Procjena vlastitog poučavanja je rigorozna i točna, usmjerena je na učenička postignuća, te se učinkovito koristi za poboljšanje poučavanja.
- * Vrlo dobri učitelji primjenjuju uspješne strategije i tehnike upravljanja razredom za različite razreda koje poučavaju. Oni stvaraju svrhovitu radnu atmosferu u kojoj učenici uče zadovoljavajućim tempom i uživaju u radu. Uspješno primjenjuju različite strategije vrednovanja, pokazujući jasno razumijevanje teorije i prakse vrednovanja. Vješti su u pružanju konkretnih povratnih informacija i postavljanju jasnih i preciznih ciljeva za napredak. Njihove su bilješke o učenicima vrlo detaljne. One sadrže točne i korisne procjene pojedinih učenika, te analizu izvedbe grupe ili cijelog razreda. Pri planiranju i poučavanju učinkovito koriste podatke dobivene vrednovanjem.

Prvo i ključno područje koje se procjenjuje nije samo poučavanje, već kako je ono povezano s napretkom učenika. Potiče li poučavanje kvalitetno učenje? Postoje li u napretku učenika dokazi o učenju? Od učitelja se očekuje da znaju razine učeničkih postignuća, te da očekuju i potiču napredak. Takvo znanje moguće je posjedovati jedino sistematičnom provjerom napretka svih učenika, tijekom cijelog nastavnog sata – uključujući odgovarajuće intervencije i redovito ocjenjivanje rada. Ocjenjivanje bi trebalo biti popraćeno pohvalom, konstruktivnim komentarom i pokazateljima napretka. Pomoći i intervencije trebale bi biti individualne i prilagođene svakom učeniku. To uključuje domaće zadaće i ostale izvannastavne zadatke, koji bi trebali biti prikladni dio nastave, a ne samo njezin dodatak. Isto tako, ozračje u kojem se izvodi nastava i učenje treba biti poticajno – poticajna klima za učenje. U pozitivnoj klimi za učenje učenici su zainteresirani i uključeni u rad.

Nastava se najvećim dijelom procjenjuje po napretku učenika unutar jednog nastavnog sata. Pitanje koje se treba postaviti nije „Je li ovo bilo kvalitetno poučavanje?“ već „Je li se danas dogodilo kvalitetno učenje?“ učenici ne moraju biti izvrsni, niti postizati izvrstan napredak, no, moraju postizati napredak unutar ili iznad očekivanja. To znači da se mora točno odrediti gdje su se nalazili na početku nastavnog sata, gdje su na njegovom kraju, te čime se to može dokazati. Zato na početku planiranja učitelj mora točno znati gdje se njegovi učenici nalaze i gdje bi se trebali nalaziti. Početna točka je ranije vrednovanje rada. Potrebno je voditi bilješke o učenicima, kako bi se mogla bilježiti njihova postignuća. Treba ih voditi u obliku kvalitativnih izjava odnosno one trebaju uključiti učeničko razumijevanje i primjenu naučenog, a ne samo znanje. Naravno da učenik mora posjedovati određeno znanje, no, samo znanje je beskorisno sve dok on to znanje ne može primijeniti, povezati ga s određenim problemom, analizirati ga i vrednovati. Zadatke treba postavljati u skladu s mogućnostima svojih učenika. Učenike s najboljim postignućima treba motivirati za razvoj sposobnosti učenja više reda. Lošijim učenicima treba postavljati zadatke na razini na kojoj mogu nešto postići. Zadaci na svim razinama trebaju biti postavljeni tako da učenici moraju uložiti odgovarajući trud kako bi uspjeli. Postavljanje prejednostavnih izazova jednak je kontraproduktivno kao i postavljanje preteških izazova. Pri postavljanju zadataka treba se potruditi da oni budu primjereni svim učenicima.

Poznavanje razine usvojenosti bit je izvrsnog poučavanja i učenja, iz čega proizlazi sve ostalo. Napredak se potiče ispitivanjem, vrednovanjem i prilagodbom rada, a učitelj se brine za individualni napredak svakog učenika. Učenici, suočeni s takvim detaljnim planiranjem i ciljevima, biti će motivirani i entuzijastični.

Ključna područja su:

- * Materijali koji se koriste u nastavi vrlo učinkovito potiču brzo učenje kod grupe učenika, bez obzira na njihove sposobnosti i potrebe.
- * Učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama dobivaju pomoći na razini potreboj za najbolje učenje.

- * Rad uključuje prilike za razvoj učeničkih sposobnosti u čitanju, pisanju, matematici, IKT, te za daljnji razvoj širih sposobnosti, kao što su istraživanje i suradnički rad.
- * Zadaci sami po sebi motiviraju učenike, tako da oni ustraju kad nađu na teškoće jer žele uspjeti i naučiti više.
- * Budući da su učenici potpuno udubljeni u rad, nema potrebe za uspostavom discipline u razredu.
- * Tempo učenja biti će optimiziran ako učitelj zna iskoristiti vrijeme za poticanje i pomoći učenicima kada je to potrebno.
- * Odgovaranjem na pitanja učitelj pokazuje visoku razinu poznавanja predmeta.
- * Ispitivanjem učitelj provjerava učeničko razumijevanje pa može lako odrediti do kojeg su stupnja učenici sigurni u odgovaranju.
- * Postavljanje pitanja i provjera rada omogućuje prilagodbu rada svakom učeniku.
- * Ocjenjivanje j često i pruža učenicima smjernice za poboljšanje napretka.
- * Učitelj pazi da se naprave svi potrebni ispravci i sav rad koji nije obavljen na vrijeme.
- * Domaća zadaća sastavni je dio nastave. Proširuje učenje i jednako je važna kao i neposredna nastava

Zadaci i aktivnosti koje se razvijaju, pitanja koja se postavljaju i problemi koji se stavljaju pred učenika mogu se odrediti samo kad je poznata početna razina učeničkih postignuća. Tek tada može se početi samoprocjenjivati koliko dobro postižete pojedine ishode i razmislići kako se možete poboljšati.

Bilježenje napretka treba biti javno kako bi se učenici na to navikli, te kako bi i sami imali uvid u vlastiti napredak. Bilježenje napretka olakšava intervenciju.

Učitelji trebaju biti angažirani oko vlastitog profesionalnog razvoja, kritičkog promišljanja vlastitog rada. Moraju sistematično razmišljati o učinkovitosti nastave i pristupima poučavanju, preuzeti odgovornost za poboljšanje poučavanja putem odgovarajućeg stručnog usavršavanja, prilagoditi svoje poučavanje kako bi ono odgovorilo na jake strane i potrebe svih učenika, pokazati kritičko razumijevanje razvoja u predmetnim i kurikularnim područjima, te poticati važnost učenosti.